

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของ
โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3*

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF
EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND ORGANIZATION
EFFECTIVENESS OF DEBSIRIN NONTHABURI SCHOOL UNDER
THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

จิรัชกุล เกตุทอง, สุชาดา นันทะไชย, วรณวิศา คล้ายจำแลง สิบนุสรณ์
Jeerungkul Ketthong, Suchada Nanthachai, Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Kasetsart University
Corresponding Author E-mail: jeerungkul.k@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ ครูและบุคลากรโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี ซึ่งสุ่มอย่างง่ายจำนวนรวมทั้งสิ้น 132 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 110 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 83.33 การวิเคราะห์ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; ประสิทธิภาพ; ความสัมพันธ์

Abstract

Objectives of this research were to study: 1. Transformational Leadership of Debsirin Nonthaburi School. 2. Effectiveness of Debsirin Nonthaburi school, and 3) Relationship between Transformational Leadership and Effectiveness of Debsirin Nonthaburi School. The samples used in this study were 132 teachers selected by simple random sampling. The instrument was a questionnaire which returned 110 copies or 83.33 percentages. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient

The results of research were as follow: 1. Transformational leadership of Debsirin Nonthaburi School under the Office of Secondary Educational Service Area 3 was at high level. 2. Effectiveness of Debsirin Nonthaburi School was at high level, and 3. Relationship between Transformational Leadership and Effectiveness of Debsirin Nonthaburi School was related positively at high level with the statistically significant level at .01.

Keywords: Transformational leadership; Organization Effectiveness; Relationship

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านโอกาสไปจนถึงภัยคุกคามซึ่งอยู่เหนือการควบคุม ดังนั้น ทุกคน จึงจำเป็นที่จะต้องเตรียมพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีทั้งในปัจจุบันและอนาคต การบริหารการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นหัวข้อและประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางทั้งในภาคธุรกิจ และภาคราชการในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นการปรับตัวต่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญสำหรับทุกคน และทุกองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารในโลกปัจจุบันที่ต้องเป็นผู้กำหนดนโยบาย เป็นผู้ริเริ่ม วางแผน สร้างการขับเคลื่อน กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ไปจนถึงการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและข้อผิดพลาดต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคตให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายขององค์กร ทุกพฤติกรรมของผู้บริหารล้วนมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพยายามปฏิบัติตามผู้บริหรจึงต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงาน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ปฏิบัติงาน กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปฏิบัติต่อผู้ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงนำไปสู่การพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานให้สูงขึ้น (นันทวรรณ อิศรานูวัฒน์ชัย, 2550)

ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการ หรือพฤติกรรมที่ประกอบด้วย 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Bass & Avolio, 1994 : 245) หากผู้บริหารโรงเรียนมีกระบวนการ และพฤติกรรมดังกล่าวย่อมส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์เชิงบวกต่อบุคลากรในโรงเรียนไปจนก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนล้วนมีความตั้งใจที่จะพัฒนาประสิทธิผลให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องคำนึงถึงคือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด (Hoy and Miskel, 1991)

โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทั้งทางด้านวิชาการ และวิชาชีพ มุ่งเน้นด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้รับรางวัลพระราชทานในด้านต่างๆ หลายรางวัล อีกทั้งยังเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีในอันดับต้นๆ ของจังหวัด นนทบุรี จนเป็นที่ไว้วางใจของชุมชน และผู้ปกครอง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบัน จึงเป็นความท้าทายสำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสถานการณ์ของโลก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่โรงเรียนสูงสุด

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อเป็นการขยายการศึกษาค้นคว้าในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและเป็นแนวทาง ที่ผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนไปสู่มาตรฐาน เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารโรงเรียน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ศึกษา ในครั้งนี้ ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 200 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซ์และมอร์แกนได้จำนวนตัวอย่าง 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติเลย 3) ประสิทธิภาพของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติเลย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นแบบสอบถาม 2) นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบแก้ไข 3) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน 4) แก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นอีกครั้ง จึงนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 5) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค 6) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ติดต่อขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวนทั้งสิ้น 110 คน 3) นำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามจุดประสงค์และข้อกำหนดของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เขต 3 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปการแปลผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงคะแนน (class interval) ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และน้อยที่สุด 3) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เขต 3 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทราบว่าในแต่ละปัจจัยมีระดับ ปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายรายข้อรายด้าน และ ความหมาย ในภาพรวม การแปลผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงคะแนนตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด 4)หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญาการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล กับตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) เมื่อได้ค่าแล้ว นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ชูศรี วงศ์รัตน์(2553) แปลความหมาย ดังนี้ มีความสัมพันธ์กันสูง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง มีความสัมพันธ์กันต่ำ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 81 คน (ร้อยละ 73.60) มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 73 คน (ร้อยละ 63.40) มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 36 คน (ร้อยละ 32.70) ตำแหน่งเป็นครูชำนาญการ จำนวน 31 คน (ร้อยละ 28.20) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 22.70) และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 33 คน (ร้อยละ 30)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีอิทธิพลอย่าง มีอุดมการณ์ มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.60) รองลงมา คือการคำนึงถึง

ความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.63) ส่วนการกระตุ้นทางปัญญาที่มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับต่ำสุด ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.74) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1)	4.21	0.60	มาก	1
2. การสร้างแรงบันดาลใจ (X_2)	4.13	0.72	มาก	3
3. การกระตุ้นทางปัญญา (X_3)	4.11	0.74	มาก	4
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4)	4.20	0.63	มาก	2
รวม	4.16	0.63	มาก	-

3. **วัตถุประสงค์ข้อที่ 2** การศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.54) ส่วนความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน อยู่ในอันดับต่ำสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.54) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิผลของโรงเรียน เทพศิรินทร์ นนทบุรี

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ความสามารถในการผลิตนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y_1)	4.40	0.50	มาก	1
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียน ให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2)	4.35	0.54	มาก	2
3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน (Y_3)	4.30	0.54	มาก	4
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (Y_4)	4.30	0.53	มาก	3
รวม	4.33	0.49	มาก	-

4. **วัตถุประสงค์ข้อที่ 3** ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียน เทพศิรินทร์ นนทบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผล ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกันอยู่ในระดับมากอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y _{tot}
X ₁	.517**	.515**	.636**	.654**	.649**
X ₂	.428**	.491**	.647**	.673**	.634**
X ₃	.561**	.493**	.725**	.704**	.704**
X ₄	.538**	.555**	.735**	.697**	.716**
X _{tot}	.551**	.547**	.740**	0.733**	.727**

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จะเห็นได้ว่าครูในโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่มานานจนอยู่ในตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อโรงเรียนเป็นจำนวนมากจึงความผูกพันต่อโรงเรียนและเข้าใจในบริบทของโรงเรียนเป็นอย่างดี ส่งผลให้มีความน่าเชื่อถือในการตอบแบบสอบถามอย่างยิ่ง

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี ในภาพรวมพบว่า มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.63) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี ทุกด้านมีความสำคัญต่อการบริหาร โรงเรียนเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะให้การบริหารโรงเรียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชฎานุช สุดชาติ (2553) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบ การใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่นมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีนีนานู โพธิ์จิณญาโน (2554) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่าย โรงเรียนที่ 22 สำนักงาน เขต บางกะปิกรุงเทพมหานครพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนใน เครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี ในภาพรวมพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.49) อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนนำแนวทางการบริหารแบบบูรณาการมาดำเนินการในโรงเรียน เพื่อยกระดับการศึกษาให้ได้

มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการและสามารถกำหนดทิศทางของการศึกษาภายในโรงเรียน ได้อย่างชัดเจน ด้วยการมอบนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจบริบทที่แตกต่างของโรงเรียนแต่ละแห่ง ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนด้วยการบริหารงานตามวิธีการที่เหมาะสมเพื่อเกิดประสิทธิผลของโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิผลองค์การ หมายถึง สมรรถนะองค์การที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพและเติบโตไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใด ที่ต้องทำให้ลุล่วง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมรา ไชยดำ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ประสิทธิผลของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัญญาวุฒิ ธนาวุฒิ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .727^{**}$) แสดงว่า โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้ครูทำงาน อย่างทุ่มเท และมุ่งมั่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม เสียสละเพื่อโรงเรียน อุทิศตัวเพื่อความผูกพันต่อเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ร่วมกัน ช่วยทำให้ครูรู้สึกว่าตนเองมีค่า และสามารถที่จะร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานทั้งในด้านการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทันสมัยมีการพัฒนาอาคารสถานที่ จัดสภาพแวดล้อมและบริการห้องเรียนใช้สื่อเทคโนโลยี ในการเรียนการสอนมีการวางแผน หรือจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา นาคมุสิกและคณะ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกที่ระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกอบศักดิ์ มูลมัย (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต1 ในระดับสูงอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉลา วลีฤทธิ์ (2553) ที่ได้ศึกษา เรื่องความสัมพันธ์

ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1-3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกที่ ระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ มะโนวัฒนา (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผล ด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญสถิติระดับ .01

องค์ความรู้จากการวิจัย



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) ด้านการจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจ 4) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ในแต่ละด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติมากในสองลำดับแรก คือ *ในด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์* พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างที่ดีกับครู และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ชัดเจน *ในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล* พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล และผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ *ในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ* *ในด้านการจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจ* พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสร้างแรงจูงใจให้ครูปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของงาน *ส่วนในด้านการกระตุ้นทางปัญญา* พบว่าผู้บริหารกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนสร้างความมั่นใจในการแก้ไขปัญหาให้กับครู

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 4) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ในแต่ละด้านโรงเรียนมีการปฏิบัติเพื่อประสิทธิผลในสองลำดับแรก คือ *ในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง* พบว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมแนะแนว หรืออบรมเกี่ยวกับการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุดของโรงเรียนมีความสามารถสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อได้ในทุกปี *ในด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก* พบว่า โรงเรียนจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการร่วมมือกันของฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียน และโรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมหน้าเสาธงที่สอดแทรกการสร้างเสริมระเบียบวินัย *ในด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน* พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และโรงเรียนมีปรับปรุงหรือ เปลี่ยนแปลงครูยอมรับการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียน ส่วนในด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน พบว่า นักเรียนในความสามารถเลื่อนระดับชั้นเรียนสู่ระดับที่สูงขึ้นได้ทุกคน และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในสถานที่ยากต่อการตัดสินใจ ครูและผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหาได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียน

เทพศิรินทร์ นนทบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากก็จะทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งที่มีการปฏิบัติในระดับมากในลำดับต้นๆ และลำดับท้ายๆเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาในระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารให้มีระดับที่สูงขึ้น ด้วยการส่งเสริมให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ทำให้ครูต้องการหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการใหม่ๆ แสดงบทบาทหรือปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ครูเห็นว่าปัญหา และอุปสรรคเป็นสิ่งที่ท้าทาย สามารถเอาชนะด้วยการร่วมคิดร่วมทำ สนับสนุนให้ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรอบรู้ และมีความสามารถ ผู้บริหารโรงเรียนควรแจ้งข่าวสารข้อมูลทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้ครูได้ทราบอยู่เสมอ และผู้บริหารควรเป็นผู้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

2. จากการศึกษาในระดับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน มีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนตระหนักถึงการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน สนับสนุนให้ครูทุกกลุ่มสาระร่วมกันพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายและ เหมาะสมกับนักเรียน ยอมรับแนวคิดวิธีการ และเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาปรับใช้ ในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักการค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองสูงขึ้น รักการเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีคุณธรรม จริยธรรม

3. จากผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน มีค่าความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงสุด และรองลงมา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กันกับประสิทธิผลของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการ กระตุ้นทางปัญญามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน อาจกล่าวได้ว่า หากผู้บริหารโรงเรียน มีทักษะภาวะผู้นำทางด้านการคำนึงถึงความเป็น

เป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นทางปัญญาสูงนั้น ก็จะทำให้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนสูงขึ้นด้วย ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนควร คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นโค้ช และเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ดูแลเอาใจใส่ เป็นรายบุคคล ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในโรงเรียนให้สูงขึ้น เปิดโอกาส ให้เรียนรู้ สิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทายความสามารถ มอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงาน ตามความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล และผู้บริการควรให้ความสำคัญ และประพตติตน ให้เป็นผู้หน้าที่สามารถกระตุ้นทางปัญญา สร้างบรรยากาศ และเปิดโอกาสให้ครูทำให้ครูและบุคลากรตระหนักถึง ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ร่วมกันคิดและหาแนวทาง แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ แสดงความคิดเห็น ร่วมกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ ทำให้ครูและบุคลากร รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่ง ของ โรงเรียนจนเกิดเป็นความรักและผูกพันกับโรงเรียนเปรียบเสมือนโรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สองของครู

เอกสารอ้างอิง

- กอบศักดิ์ มูลมัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2551 – พ.ศ. 2555)*. กรุงเทพฯ : การกิจการเผยแพร่และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ณัชฎานุช สุดชาติ. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นันทวรรณ อิศรานุวัฒน์ชัย. (2550). *ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์ กรณีศึกษาหลักพุทธธรรม* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ปัญญาวุฒิ ธนาวุฒิ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- รัตนา นาคมุสิกและคณะ. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 3(1), 165-185.
- วิรัตน์ มะโนวัฒนา. (2552). ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- สินีนานู โพธิจิณญาโน. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรา ไชยดำ. (2559). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- Bass, B. M., & B. J. Avolio. (1994). *Improving Organizational Effectiveness Through Transformational Leadership*. Newbery Park, CA: Sage.
- Hoy, W. & Miskel, C. (2001). *Educational Administration: Theory, Research and Practice (6th ed.)*. New York: McGraw-Hill.